

Askungen

Tillverka enkla teaterdockor och spela sagan som berättar för de yngre barnen om

FN:s konvention om barnets rättigheter

Rollerna är fördelade på tre dockspelare

Person 1: Askungen och Styvsyster brun

Person 2: Fadern och Modern, Styvsonen och Prinsen (OBS! i sista scenen håller någon annan i Prinsen, men Person 3 säger repliken). Berättaren står vid sidan av teaterskärmen om ridån halas och fälls från den sidan. Om den sköts från baksidan kan Berättaren välja att stå bakom eller vid sidan av skärmen.

Idé och dramatisering av pjäsen om Askungen.

Sigbrit Nordmark, Karin Degerblad och Henny Degerliden 1990

Rädda barnens lokalförening /UMEÅ

Presenterad Figur & Dockteatercentrum på Frölunda Kulturhus för förskollärare och lärare.

Några tips inför starten.

Sigbrit, Karin och Henny hade tillverkat enkla platta stavdockor av papp med tygkläder. De spelade bakom ett uppspänt tyg.

Men det är fritt att använda docktyp. Stav- eller stångmarionetter är enklast att arbeta med när det är många roller. Man kan också spela den som bordsteater eller som modellteater. Bäst fungerar det med en mindre barngrupp. Det ger större möjlighet att lyssna in alla barnen när man diskuterar efter.

Välj bara någon fråga som är aktuell. Är barnen äldre kan man ta upp fler. Läs in dig själv på frågan så du svarar rätt. Under arbetet i Göteborg med elever på Röda Korsets Folkhögskola ville lärarna, i de skolor eleverna framförde pjäsen, att de skulle fokusera på öknamn. Hette hon Askungen? Hur känns det att inte få heta sitt eget namn osv. Avväg efter barnen ålder. Diskutera rollfigurerna i pjäsen blanda inte in något enskilt barn i gruppen. Använd fingertoppskänsla Avsluta alltid samtalet i positiv anda så inget barn känner sig utsatt.

Annette Cegrell-Sköld
Figur- & Dockteaterpedagog.

Dockteaterföreställningen ASKUNGEN

Manus för 3 dockspelare
utarbetad av Sigbrit Nordmark, Karin Degerblad och Henny Degerliden 1990
Rädda barnens lokalförening, UMEÅ
Presenterad på Figur & Dockteatercentrum, Frölunda Kulturhus med tanken att användas av
pedagoger i verksamhet för barn och vuxna.
Vidarebefordrad till UNIMA-Sverige, Annette Cegrell-Sköld.

FIGURER: Mannen/Pappan. Fen, Härolden och Prinsen, Askungen, Styvmodern, de två styvsystrarna vardags- och balklädda.

REKVISITA: Pumpa - möss och råttor (Kan varieras) Fin vagn med sex hästar samt glassko.

FÖRSTA AKTEN

SCEN 1. Trädgården: Fadern, Modern och Barnet

Ridå upp (Berättaren)

Berättaren: Det var en gång en man och hustru som levde lyckliga med varandra. När de en dag fick en liten dotter blev deras lycka ännu större. Men efter några år dog hustrun och lämnade mannen och dottern ensamma.

Hustrun ut från Scenen

Berättaren: Mannen sörjde djupt.
Mannen vankar fram och tillbaka, beklagar sin sorg.

Ridå ner (Berättaren)
Kulissbyte (Styvmodern)

Berättaren: Mannen och dottern levde så många år, men efter en tid gifte mannen om sig. Den nya hustrun var en högfärdig och elak kvinna, som hade två döttrar. Dessa döttrar liknade henne i allt.

ANDRA AKTEN

SCEN 1. Köket: Styvmodern, styvpappan och Askungen. *Ridå upp (Berättaren)*

Styvmodern: Nu ska det bli en annan ordning här. Mina flickor är vana vid det allra bästa.

Styvsyster brun: Ja det är vi verkligen. Vi vill ha varsitt fint rum med stora speglar så vi kan se hur vackra vi är.

Styvmodern: Du lilla flicka får bo uppe på vinden, det duger åt dig. Du ska hålla rent och fint här. du ska diska, skura alla golv och damma överallt. Det blir dina sysslor. Och glöm inte att putsa flickornas speglar.

Styvsyster brun: Ja, ja. Just det.

Styvmodern: Du flicka ska laga mat åt oss och god ska den vara. men till dig duger det med gröt och bröd.

Styvsyster brun: *(fnissar)* Ja, ja, verkligen.

Styvmodern: Men viktigast är att du ska komma så fort vi ropar. Kom ihåg att mina flickor är vana vid det allra bästa.

Styvmodern och styvsystrarna ut från scenen.

Askungen: Det är bäst att jag skyndar mig. Oj, så mycket disk. Så här ser ut.

Berättaren: Den stackars flickan diskade och skurade, hon dammade och bäddade sängar hela dagarna. När kvällen kom var hon alltid trött.

Askungen: Det är så kallt på mitt rum. Jag sätter mig här i den varma askan en stund och värmer mig. Jag är så trött.

Askungen sätter sig i askan

Askungen: Tänk om jag vågade berätta för min far hur jag har det. Men han tror nog inte på mig. Jag tror han är rädd för min styvmor han också förresten. Jag känner mig så ensam.

Styvsystrarna in på scenen

Styvsyster grön: Ha, ha, här sitter du här i askan. Vad hemsk du ser ut. En riktig lortgris. Vi ska kalla dig Askungen hädanefter, ska vi inte?

Askungen flyttar från askan

Styvsyster brun: Jaa, det passar bra. Nu vill jag att du genast stryker min lila klänning. Jag skall ha den imorgon.

Askungen: Men...

Styvsyster brun: Inga Men! Gör som jag säger, annars nyper jag dig. Och så skvallrar jag för min mor.

Styvsyster grön: När jag vaknar imorgon vill jag ha kaffe på sängen och sedan vill jag att du kammar mitt hår. Och så ska du tvätta min vita spetskrage. Genast.

Askungen: Ja, ja. *(suckar)*

Alla ut från scenen

Berättaren: Det blev sena kvällen innan Askungen fick lägga sig på sin hårda halmadrass.

SCEN 2 KÖKET *Köket är tomt. Trumpetstöt härs i fjärran. Styvmodern, styvsystrarna och Askungen kommer in på scenen.*

Härolden: (ej på scenen) Hör upp, hör upp gott folk. Här kommer ett viktigt meddelande från slottet,

Härolden in på scenen

Härolden: Vår vackre prins ska välja sig en hustru och därför inbjuder drottningen och kungen alla unga flickor och deras familjer i landet till en stor bal på slottet.

Härolden ut från scenen

Styvmodern: Hörde ni flickor! Vi måste genast se till att Askungen syr er nya vackra klänningar till balen.

Styvsyster grön: Tänk att få bli gift med prinsen. Det skulle passa mig bra.

Styvsyster brun: Jaa, det skulle passa mig också.

Styvmodern: (ropar) Askungen, Askungen! Skynda dig! Vi måste skaffa de allra vackraste tyger vi kan så får du sy nya klänningar till oss allihop. Jag behöver verkligen något nytt när jag ska följa mina vackra döttrar till slottet. Skynda dig nu! Sätt fart, det är bråttom! Den flickan är verkligen alldeles för långsam.

Askungen: Ja, jag ska genast göra som ni säger.

Byte till festklädda dockor, utom Askungen.

Berättaren: Och Askungen klippte och sydde de vackraste klänningar till sina styvsystrar och till styvmodern. Hon strök klänningar och stärkte spets och kragar.

Hela dagarna tjtade styvsystrarna på henne medan de provade sina klänningar, tittade sig i speglarna och valde ut skor och strumpor. De ville i allt fråga Askungen till råds. Hon hade god smak och gav dem de bästa råd.

SCEN 3 *Styvmodern, styvsystrarna och Askungen in på scenen*

Styvsyster grön: Askungen hur länge ska jag vänta på att få mitt hår borstat?

Styvsyster brun: Askungen kom och locka mitt hår. skynda dig. Du är alldeles omöjlig.

Styvmodern: Askungen, skynda dig och hjälp mig knäppa klänningen i ryggen PHHU!

Styvsyster grön: Du skulle bra gärna vilja följa med på balen du också, Askungen?

Styvsyster brun: Ja det skulle se något ut det. Askungen på bal. Ha, Ha Ha!

Askungen: Ni gör narr av mig. Jag har inget att ta på mig som passar på en bal.

Styvmodern: Vad är det för dumheter! inte kan vi väl skämma ut oss genom att ta med Askungen på balen. Nu får vi skynda oss. Du Askungen städar så allt är i bästa ordning när vi kommer hem. Kom flickor...

Styvmodern och styvsystrarna ut. Askungen kvar.

*Ridån ner (Berättaren)
Kulissbyte (Styvmodern)*

Berättaren: Iväg till slottet och balen åker den elaka styvmodern med sina två festklädda döttrar. Ensam kvar blir Askungen med sitt tunga arbete att städa hela huset efter allt slit med balkläderna. Men också ensam med sina drömmar.

TREDJE AKTEN

SCEN 1. TRÄDGÅRDEN *Askungen (dubbel docka) och Fen.* *Ridå upp (Berättaren)*

Askungen: Jag skulle gärna ... Jag skulle så gärna...

Fen: Var är det du så gärna vill? Är det att gå på balen?

Askungen: Jaaa!

Fen: Du har alltid varit en snäll flicka. Jag skall hjälpa dig att få din önskan uppfylld.

Askungen: Men, men...

Fen: Gör som jag säger. Hämta först en pumpa från landet.

Askungen: Så underligt... Här är den vackraste pumpan i trädgården.

Pumpan in mellan Askungen och och fen. (Styvmodern)

Fen: Det blir en fin vagn. Så ska vi se i musfällan. Titta där finns sex möss. De kan bli hästar. Nu behöver vi en kusk och två lakejer.

Askungen: Kanske det finns råttor i råttfällan?

Fen: Ja se, tre stiliga råttor. De passar som kusk och lakejer.

Vänd på pumpan så mössen och råttorna kommer fram. (Styvmoden)

Fen: Nu har vi pumpan, mössen och råttorna. Jag förvandlar er till en stilig vagn med sex livliga hästar, med kusk och lakejer. Hokus Pokus!

Pumpan ner och vagn med hästar upp på scenen (Styvmodern)

Fen: Nu har du allt du behöver för att åka på balen. Är du inte nöjd?

Askungen: Oh ja, men hur skal jag kunna åka till slottet i mina enkla kläder?

Fen: Vänta ska du få se. Hokus pokus!

Byt vardagsklädda Askungen mot en balklädd (Askungen)

Fen: Nu är du klar!

Askungen: Åh tack, tack. Och glasskor. Så fint.

Fen: En sak ska du veta, när klockan slår tolv slag bryts förtrollningen. Då blir vagnen åter en pumpa, hästarna möss och kusk och lakejer åter råttor. Och den vackra klänningen blir de smutsiga paltor de var förr.

Askungen: Jag lovar att komma ihåg det och lämna balen före klockan 12.

Klapper av hästhovar (Styvmodern) Ridå ner (Berättaren)

Berättaren: Och Askungen i sin nya förtrollade balklänning klev in i den stiliga vagnen med hästar, kusk och lakejer och for iväg till slottet. Månen lyste över koja och slott. Askungen var lycklig, mycket lycklig.

FJÄRDE AKTEN

SCEN 1. SLOTTET *Svag balmusik hörs.*

Ridå upp (Berättaren)

Prinsen på scen. Askungen och vagn med hästar in på scenen.

Prinsen: Vem är denna vackra flicka, som kommer i en sådan praktfull vagn? Det måste vara en prinsessa.

Vagn med hästar ut. Styvmodern och styvsystrarna in. Askunge och Prins.

Styvsyster grön: Titta vilken vacker prinsessa! Och vilken underbar klänning. En sådan skulle jag också vilja ha. Askungen skall få sy en likadan.

Styvsyster brun: Jaa, och se en sådan stilig frisyron hon har. Så ska Askungen få kamma mig.

Styvmodern: Ja, man ser verkligen att detta är en förnäm dam, en prinsessa utom allt tvivel. Se ett så vackert par de är och så bra de dansar tillsammans. Ja den kärleken, den kärleken.

Berättaren: (bakom scenen)
Hela kvällen dansade prinsen bara med Askungen, och Askungen var lycklig och glömde bort tiden.

Klockan börjar dovt, sakta slå tolv slag (Styvmodern)

Askungen: Oh, är klockan redan så mycket! Jag måste skynda mig innan förtrollningen bryts. Hjälpl! Jag tappade min ena sko. Nej, jag hinner inte ta på mig den. Jag får lämna den på trappan.

Askungen ut från scenen Vagnen kör fram. Vagnen kör bort.

Berättaren: Och vagnen och Askungen försvinner bort i natten från slottet.

Prinsen: Vart tog hon vägen? Och vem var hon? (Prinsen går en bit) Men se, här är hennes sko. Då kanske jag kan finna henne.

Ridå ner (berättaren) Kulissbyte (Styvmodern) Musiken tonar bort.

FEMTE AKTEN

SCEN 1. KÖKET *Askungen, styvmodern och styvsystrarna i vardagskläder.*

Ridå upp (berättaren)

Styvsyster grön: Du skulle ha varit på balen, Askungen. Då hade du fått se någon som är riktigt vacker. Det var en prinsessa, ja det syntes på långt håll.

Styvsyster brun: Det var verkligen en stilig bal. Där var bara förnämt folk som vi. Så många vackra klänningar och så vacker musik. Och all den goda maten sedan. Det skulle inte passat dig alls Askungen. Hade du kommit så hade alla skrattat åt dig.

Styvmodern: Sådant struntprat! Askungen har väl inte på en sådan fest att göra. Det är ju helt otänkbart. Hon vet ju inte att föra sig. Nej, annat är det med mina flickor. För att inte tala om den vackra prinsessan! Man kunde på långt håll se att hon var av fin börd och hade de bästa egenskaper. Tro mig, jag känner igen hur en äkta prinsessa när jag ser en.

SCEN 2.*Trumpetstötter (Härolden) OBS. med glassko.*

Härolden: (*bakom kulissen*) Hör upp gott folk, Hör upp gott folk. Jag har ett viktigt meddelande från slottet. (In på scenen) vår unge prins låter meddela att han vill gifta sig med den flicka , som glasskon passar på. Alla slottets damer har provat skon men ingen har den passat på. Nu har jag fått i uppdrag att prova skon på alla unga flickor i hela riket och inte lämna mig någon rast eller ro innan jag hittat skons ägare.

Styvsyster grön: Det är min sko. Låt mig genast prova den!

Härolden: Min kära unga dam, ni är inte den rätta. Ni får ju bara ner tårna i den.

Styvsyster brun: Det är ju min sko! Jag känner igen den. Se så bara den passar.

Härolden: Nej, min kära unga dam. Inte heller ni är skons ägare. Ni får ju bara ner hälen i den. Finns här inte ännu en ung flicka i ert hus?

Styvmodern och styvsystrarna skrattar hysteriskt.

Styvmodern: Det är bortkastad tid att prova skon på Askungen. hon har aldrig i sitt liv varit på någon bal och inte äger hon några glasskor heller.

Härolden: Jag kan inte lämna detta hus innan alla provat skon. Se här unga dam, prova nu skon.

Askungen: Det gör jag gärna.

Härolden: Har man sett! Den passar perfekt!

Styvsystrarna: ÅHÅHÅHÅHÅHÅHÅHÅHÅHÅHÅ!

Styvmodern: Neej! Jag tror inte mina ögon. Det måste vara en trolldom med i spelet.

Härolden: Jag har i uppdrag att föra dig, unga dam, till slottet för att bli prinsens hustru.

Härolden och Askungen ut från scenen.

Ridå ner (Berättaren)

SCEN 2 SLOTTET*Svag musik**Kulissbyte (Styvmodern)*

Berättaren: Och Härolden förde Askungen i hennes sotiga kläder direkt till slottet. Där vankade prinsen runt, runt mellan alla fönster och väntade på besked om vem som ägde den nätta glasskon. Så såg han häroldens vagn komma vid horisonten och köra fram mot slottet. och genast började han med stor förväntan gå ner mot slottsporten.

Ridån upp (Berättaren)

Prinsen: Åh min prinsessa! Att jag äntligen har funnit dig. Vill du bli min hustru?

Askungen: Ja, gärna! (Askungen håller även prinsen)

Ridå ner (Berättaren)

Berättaren: Och så levde lyckliga i alla sina dagar.

Artiklar i FN:s konvention om barnets rättigheter som finns med i vår dockteaterföreställning om Askungen är följande: (kortversion)

Pappan:

- Artikel 9: Ett barn har rätt till båda sina föräldrar
 Artikel 18: Båda föräldrarna har ansvar för barnets fostran och vård

Styvmodern:

- Artikel 19: Barnet har rätt att skyddas mot fysiskt och psykiskt våld, mot vanvård och utnyttjande
 Artikel 13: Barnet har rätt till yttrande- och informationsfrihet

Stvsysstrarna:

- Artikel 7: Varje barn har rätt till ett namn och nationalitet
 Artikel 8: Barnet har rätt till hjälp att behålla sin identitet

Askungen:

- Artikel 27: Barnet har rätt till den levnadsstandard som krävs för en normal utveckling
 Artikel 28: Alla barn har rätt att gå i skolan
 Artikel 32: Inget barn får tvingas till skadligt arbete
 Artikel 24: Barnet har rätt till bästa möjliga hälsa

Fen:

- Artikel 2: Alla barn har samma rättigheter och lika värde
 Artikel 6: Varje barn har rätt att överleva och att utvecklas
 Artikel 12: Barnet har rätt att uttrycka sin åsikter i allt som berör det

Häroiden:

- Artikel 4: Staten skall till det yttersta av sina tillgängliga resurser förverkliga barnets rättigheter
 Artikel 3: Barnets bästa ska alltid komma i främsta rummet.

Läs och hämta FN:s barnkonvention på nätet. www.raddabarnen.se

Tack till Sigbrit Nordmark, Karin Degerblad och Henny Degerliden 1990
 Rädda barnens lokalförening / UMEÅ

Sammanställning/2018

Annette Cegrell-Sköld, Figur & dockteaterpedagog.

Publicerad på Unimas Sveriges hemsida www.unima.se

Pedagogik & Terapi / EDT (Education - Development - Therapy.)

Dockteaterföreningen UNIMA-Sverige för dig med intresse av Figur & Dockteater

www.unima.se